

Nordisk Topmøde for Civilsamfund 2021

Forord

Lad os skabe endnu stærkere nordiske civilsamfund!

I Norden bryster vi os af at have stærke, demokratiske, fædelige og inkluderende samfund. Og med god grund. Udviklingen af de nordiske velfærdssamfund gennem de sidste hundrede år har vist, hvordan civile organisationer og folkelige fællesskaber kan bidrage til velfærd – før i tiden som samfundets primære leverandører af ydelser, senere som komplementerende velfærdsaktører. Men træerne vokser ikke ind i himlen, og vi har stadig en række uløste, sociale udfordringer, såsom hjemløshed, fattigdom, psykisk mistrivsel og misbrug.

Udfordringerne er komplekse og kan kun løses gennem en holdindsats. Som på andre områder, kan det offentlige ikke løse det alene. Civilsamfundets bidrag er alfa og omega, hvis vi skal løse disse udfordringer og komme i mål med den fælles nordiske prioritering: at skabe verdens mest bæredygtige og integrerede region i 2030.

Det er denne erkendelse, kombineret med et uforløst potentiale for endnu mere tværnordisk civilsamfundssamarbejde, som er baggrunden for, at vi har søsat Nordisk Topmøde for Civilsamfund 2021 - med særligt fokus på socialt udsatte voksne og unge på tærsklen til voksenlivet.

Op til topmødets højniveausamtale har vi kortlagt civilsamfundets rolle på tværs af Norden i et vidensgrundlag og samlet mere end hundrede relevante civilsamfundsaktører fra hele Norden for at diskutere deres styrker, udfordringer og ønsker til det tværnordiske samarbejde på det sociale område. Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke alle de mange, der har bidraget indtil nu.

Dette debatoplæg rammesætter topmødets højniveausamtale. En højniveausamtale, hvor beslutningstagere i og omkring civilsamfundet skal diskutere, hvordan vi styrker civilsamfundets bidrag til den sociale bæredygtig-

hed og lukker op for det uforløste samarbejds-potentiale. Mere specifikt kan du i debatoplægget finde en beskrivelse af fem udfordringer, som skal adresseres, for at civilsamfundet kan løfte sin opgave bedre¹.

Ved overgangen til 2022 afsluttes topmødeforløbet med en række anbefalinger til, hvordan vi styrker civilsamfundets bidrag og det tværnordiske civilsamfundssamarbejde på det sociale område.

God læselyst!

Bertel Haarder, præsident for Nordisk Råd

Paula Lehtomäki, generalsekretær for Nordisk Ministerråd

Anna Bjerre, formand for Frivilligrådet

Jonas Keiding Lindholm, direktør for Tænk tanken Mandag Morgen

Laura Aiken, direktør for Center for Frivilligt Socialt Arbejde

¹ Tænk tanken Mandag Morgen er ansvarlig for udformningen og udvælgelsen af udfordringerne.

Fem udfordringer på vejen mod et stærkere civilsamfund

De nordiske velfærdssamfund står over for en række markante udfordringer og uløste sociale problemstillinger, der kalder på, at civilsamfundet spiller en styrket rolle. I dette debatoplæg skitseres fem udfordringer, der skal adresseres, hvis vi skal lykkes med at skabe stærkere nordiske civilsamfund.

En skulder at græde ved, en støttende samtale eller en seng at sove i. Det er blot få eksempler på, hvordan civilsamfundet hver dag over hele Norden varetager centrale funktioner, som bidrager til mere værdige og bedre liv for socialt udsatte voksne og unge på tærsklen til voksenlivet. Funktioner, der kan inddeles i fire grupper. Civilsamfundet er nemlig både *leverandør* af borgervendte indsatser, *fortaler* for udsatte grupper, *innovatører* – der fx afdækker udekede behov og skaber nye løsninger – samt en arena for at bygge *fællesskaber*.

Nordisk Topmøde for Civilsamfund 2021 bygger på den grundlæggende holdning, at der er brug for endnu stærkere civilsamfund. Både for at tage hånd om de uløste sociale udfordringer såsom ensomhed, psykisk mistrivsel, hjemløshed og fattigdom samt for at imødegå den vigen- de sammenhængskraft, som de nordiske velfærdssamfund står overfor. Det skyldes, at civilsamfundet kan no-

get særligt. Det gælder både som leverandører, fortalere, innovatører og ramme om fællesskaber. Når man spørger lederne i civilsamfundet – som vi har gjort – så peges der særligt på evnen til at etablere tillidsfulde relationer, skabe stærke fællesskaber, omstille sig hurtigt til nye situationer og agere demokratisk løftestang for udsatte borgeres perspektiver.

De selvsamme ledere peges dog også på en række udfordringer, som gør det svært for civilsamfundet at spille en større rolle. I dette debatoplæg udfolder vi fem helt centrale udfordringer.

De fem udfordringer er først og fremmest identificeret på baggrund af rundbordssamtaler i hele Norden. Du kan læse mere om processen i afsnittet "Sådan har vi gjort".

Udfordringerne knytter sig til fem forskellige områder, hvor de står i vejen for, at civilsamfundet kan udfylde sit potentiale.

Fem centrale udfordringer og potentialer for de nordiske civilsamfund

UDFORDRING	POTENTIALER
Lav politisk indflydelse	Politisk tænkende og handlende
Det er svært at samles på tværs af sektorer	Samarbejdende
De eksisterende rammer skaber et kortsigtet fokus	Økonomisk robuste
Stigende professionalisering og forandring i de frivilliges engagement	Virksomme og folkeligt engagerende
Et uforløst potentiale for nordisk samarbejde	Vidensdelende og lærende

Indholdet i debatoplægget vedrører særligt de organisationer, der arbejder med socialt udsatte unge og voksne, da det primært er de organisationer, som deltog i rundbordssamtalerne. Dermed ikke sagt, at enkelte eller flere af udfordringerne er irrelevante for civilsamfundet mere bredt.

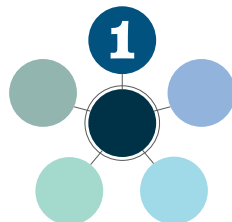
Debatoplægget præsenterer ikke en udtømmende liste af udfordringer, og udfordringerne har også forskellig ka-

rakter og vægtes forskelligt i de respektive lande og områder. Generelt er der dog tale om centrale udfordringer, der går igen over hele Norden.

Vores forhåbning er, at vi med dette debatoplæg kan rammesætte en diskussion af, hvordan vi adresserer udfordringerne, forløser civilsamfundets potentiale og kommer tættere på at skabe verdens mest bæredygtige og integrerede region i 2030.

Fem områder hvor civilsamfundets potentiale kan forløses

INDFLYDELSE – Lav politisk indflydelse

En styrket stemme fra civilsamfundet

Over hele Norden søger civilsamfundet at styrke udsatte borgeres stemme, men det er ikke altid, at der lyttes til dem. At udøve indflydelse er en kompliceret øvelse, der kræver kompetente organisationer, politisk slagkraft og adgang til de rette kanaler.

Politisk indflydelse er en af civilsamfundets kerneopgaver. I alle rundbordssamtalerne nævnes det som en central og ufravigelig opgave for civilsamfundet. Samtidig har det politiske system brug for civilsamfundets viden og perspektiver, når fremtidens socialpolitik skal udvikles og sammenhængskraften styrkes.

Oplevelsen af utilstrækkelig adgang til magtens lokaler går igen på tværs af organisationerne i Norden. Det er vigtigt at understrege, at udfordringen primært knytter sig til manglende indflydelse på det nationale eller øverste politiske niveau.

I Norge, hvor flere af lederne ellers fremhæver, at man qua solid folkelig legitimitet og stærke interesseorganisationer for civilsamfundet har meget at skulle have sagt, oplever man, at de frivillige organisationer i stigende grad placeres på sidelinjen i forbindelse med politikudviklingen². I Grønland beskrives det også, at civilsamfundet har svært ved at udøve indflydelse, blandt andet fordi organisationerne ofte ikke anerkendes af myndighederne som en relevant samtalepartner. Christina Tønder Bell, bestyrelsesmedlem for Grønlandske Børn og tidligere landsforperson for Grønlandsk Røde Kors, beskriver således, at hun "er i tvivl om myndighederne reelt anerkender, at civilsamfundet har en rolle at spille, når det kommer til udsatte voksne og unge. Jeg fornemmer ikke, at vi for alvor bliver taget seriøst."

Der er dog eksempler på det modsatte. I Danmark har civilsamfundet i kraft af Frivilligrådet fx siddet for bordenden i en proces, der skulle foreslå en ny civilsamfundsstrategi til politikerne. I Færøerne fremhæver flere ledere også, at de har en god kontakt til politikerne, blandt andet på grund af samfundets størrelse. Ugur Kevioglu, der er mentor koordinator i organisationen Barnabati, beskriver fx, at "Vi er et meget lille samfund, så din nabo kan være lagmand eller direktør et stort sted. Vi har ganske enkelt kort afstand til de personer, som vi skal tale med for at opnå vores mål."

På trods af eksempler på det modsatte, så er der blandt langt de fleste organisationer en oplevelse af, at civilsamfundet har potentiale til at udøve en større indflydelse og præge politikudvikling på det sociale område i højere grad end i dag.

Det rejser et spørgsmål om, hvordan civilsamfundet kan øge sin politiske indflydelse? Dele af svaret findes naturligvis hos civilsamfundet selv og deres organisering. Er civilsamfundets organisationer, der arbejder med socialt udsatte unge og voksne, fx gode nok til at varetage deres interesser? Og er man god nok til at tale med én stemme? Dele af svaret ligger naturligvis også hos politikere og embedsmænd på forskellige niveauer. Anerkendes civilsamfundet fx som en relevant stemme og som andet end blot en leverandør af ydelser? Og findes der relevante kanaler, hvor civilsamfundet kan få indflydelse?

HOVEDSPØRGSMAÅL

Hvordan skaber vi organisationer, der med endnu større succes formår at handle og tænke politisk?

² Stian Slotteroy Johnsen. 2021. "Demokratiet trenger frivilligheten". Vg.no.

PARTNERSKABER – Det er svært at samles på tværs af sektorer

Fælles front mod sociale udfordringer

De komplekse sociale udfordringer, som vi står overfor, kan ikke løses af civilsamfundet alene. Gode og varige løsninger kræver, at civilsamfundet står side om side med det offentlige og andre relevante aktører.

Partnerskaber på tværs af sektorer kan skabe helhedsorienterede indsatser og gøre op med et – til tider – fragmenteret og ukoordineret udbud af indsatser. Det kan også skabe langsigtede løsninger, hvor man i fællesskab er forpligtet på at arbejde frem mod et mål. I Topmødets vidensgrundlag peger de adspurgte eksperter da også på, at der ligger et stort potentiale i langsigtede partnerskaber³. Det samme fremhæver flere af lederne i civilsamfundet. Sine Gregersen, som er direktør for Lev Uden Vold pointerer at:

“Det er vigtigt, at partnerskaberne går fra nice to til need to, fordi civilsamfundet og det offentlige kan forskellige ting. En del af de socialt udsatte er skeptiske overfor det offentlige system, men i civilsamfundet kan vi skabe tillid og et fortroligt rum. På den baggrund kan vi guide og motivere borgerne til at søge den hjælp i det etablerede system, de har brug for.”

Selvom civilsamfundets organisationer har appetit på et stærkere og mere integreret samarbejde, er der en erkendelse af, at det ikke altid er ligetil. Flere organisationer beskriver, at de oplever, at civilsamfundet ikke altid anses for at være en ligeværdig partner, fx når de blot bliver brugt som middel til at opnå et mål fastsat af offentlige eller private aktører. Flere fremhæver, at man på den måde ikke udnytter civilsamfundets evner til at innovere og skabe fællesskaber. Uudnyttede evner som i sidste ende

kan betyde, at indsatserne målrettet de socialt udsatte ikke bliver lige så gode, som de kunne være.

På tværs af Norden findes der mange eksempler, der viser, hvordan tværsektorielle samarbejder mellem ligeværdige partnere kan bidrage til at skabe bedre og mere værdige liv for socialt udsatte voksne og unge. I Finland har aktive partnerskaber mellem civilsamfundet, staten og en lang række byer samt kommuner lykkedes med at nedbringe antallet af hjemløse markant⁴. I Danmark har en række partnerskaber med deltagelse fra blandt andet civilsamfund, offentlige aktører og almennyttige fonde været en del af svaret på de udfordringer, som COVID-19 medførte for de mest udsatte⁵. I Sverige har man flere steder lavet lokale aftaler for kommunernes samvirke med civilsamfundet. Aftaler, der har til formål at sikre ordentlig inddragelse af civilsamfundet, fx i forbindelse med koordination af velfærdsopgaver⁶.

Troen på, at samarbejde og partnerskaber kan bidrage markant til den sociale bæredygtighed, underbygges af disse konkrete eksempler. Så hvad er det, der holder civilsamfundets organisationer tilbage fra at udvikle og bidrage til flere og større partnerskaber? Er civilsamfundet selv gearet til at indgå som ligeværdig aktør i tværsektorielle partnerskaber? Har aktørerne rundt om civilsamfundet et misforstået syn på organisationernes værdi og potentiale?

HOVEDSPØRSMÅL

Hvordan får vi skabt et civilsamfund der er endnu mere samarbejdende?

³ Center for Frivilligt Socialt Arbejde. 2021. “Civilsamfundet i Norden – indsigter fra otte forskere om civilsamfundets rolle på velfærdsområdet”.

⁴ Y-Foundation. 2017. “A Home of Your Own”.

⁵ Social og Indenrigsministeriet. 2020. “Aftale om initiativer for sårbare og udsatte grupper i forbindelse med COVID-19”.

⁶ Nysta. 2021. “Välfärd i förändring: om ideellt arbete och idéburen välfärd – en rapport från Nystas team för välfärd i förändring”.

RAMMER – De eksisterende rammer skaber et kortsigtet fokus

Virksomme indsatser kræver varige midler

Kortsigtede bevillinger hæmmer muligheden for de langsigtede indsatser, der kræves for at løse komplekse sociale udfordringer. Det fremhæves som en af de største udfordringer for civilsamfundsorganisationerne på tværs af Norden.

Hvis civilsamfundet skal tage hånd om sociale udfordringer som ensomhed, vold, misbrug og hjemløshed – der ofte er viklet ind i hinanden – er det nødvendigt med langsigtede indsatser. Desværre gør eksisterende finansieringsmuligheder det svært for civilsamfundet at bevare et langsigtet fokus. I dag er mange midler nemlig kortfristede og tildeles til specifikke projekter fremfor drift⁷. På den ene side er det – efter alt at dømme – fremmede for nytænkningen. På den anden side hæmmer korttidsfinansieringen organisationernes økonomiske robusthed og evne til at levere varige indsatser.

Det er en udfordring, som ledere fra civilsamfundet i hele Norden nikker genkendende til. Rillo Snerup Rud, som er direktør for Ventilen, beskriver problematikken på følgende måde: *“En af de største udfordringer, som organisationerne i civilsamfundet oplever, er, at man kun kan få penge til kortvarige og nye projekter. Det gør det svært at have et langsigtet fokus. Mange organisationer gør noget, som de har gjort i mange år, som man ved virker, men det er sværere at få penge til. Man skal hele tiden lave noget nyt – eller lade som om man laver noget nyt. De nuværende finansielle rammer kan i sidste ende svække vilkårene for de socialt udsatte, selvom civilsamfundsorganisationerne gør deres yderste for at hjælpe.”*

Konsekvensen af de nuværende finansielle rammer er, at civilsamfundsorganisationerne bruger mange ressourcer på at skaffe kortsigtede og projektbunde midler. Det betyder, at det kan være svært at bibeholde det lange perspektiv, som løsningen af udfordringerne kræver.

Der er altså behov for at gentænke de måder, som civilsamfundet tildeles midler på. Dette kan dels ske gennem reformer af de eksisterende bevillingsordninger. Én mulighed kunne være at etablere strategiske partnerskabsaftaler, hvor offentlige aktører forpligter sig på at tildele midler over en længere periode med henvisning til en fælles, langsigtet strategi mellem civilsamfundsorganisationer og det offentlige.

En del af løsningen kunne også være nye investeringsformer såsom Social Impact Bonds. Det kan være et middel til at få flere private investorer til at finansiere indsatser og tilbud på socialområdet. Social Impact Bonds har en del år på bagen i Finland, men inden for de seneste år har det spredt sig til flere af de andre nordiske lande⁸. I Aalborg har man netop afsluttet projektet Impact60, der har haft til formål at hjælpe udsatte borgere til at opnå fast beskæftigelse. Selvom man ikke til fulde lykkedes med at indfri målsætningen, har man fået brugbare erfaringer, som kan anvendes i nye projekter⁹.

Der kan være et stort potentiale i de nye tiltag som Social Impact Bonds eller strategiske partnerskabsaftaler. Det ændrer dog ikke på, at civilsamfundet efterspørger en grundlæggende politisk erkendelse af, at det kræver langsigtede investeringer, hvis civilsamfundet skal kunne bidrage til at løse de komplekse sociale udfordringer i de nordiske lande og områder. Det efterlader civilsamfundsorganisationer, samarbejdspartnere og politikere med et vigtigt spørgsmål: Hvordan sikres det, at de finansielle rammer for civilsamfundet i fremtiden understøtter den langsigtede sociale bæredygtighed i Norden?

HOVEDSPØRGSMÅL

Hvordan skaber vi civilsamfundsorganisationer, der er økonomisk robuste nok til arbejde langsigtet?

⁷ Center for Frivilligt Socialt Arbejde. 2021. “Civilsamfundet i Norden – indsigter fra otte forskere om civilsamfundets rolle på velferdsområdet”.

⁸ Ármí Páll Ármason. 2018. “Viden som virker i praksis: Styrket nordisk samarbejde på socialområdet”; Jens Reiermann. 2020. “Finland er hjemland for Europas største sociale effektinvestering”. Ugebrevet Mandag Morgen.

⁹ Paul Sauer. 2021. “Første og største projekt med sociale effektinvesteringer: “Vi har lært meget””. Coi.dk.

ORGANISATION – Stigende professionalisering og forandring i de frivilliges engagement

Øget professionalisering og mere kompleks frivilligkultur

De seneste år har to trends forandret civilsamfundsorganisationerne i Norden. Civilsamfundet er blevet mere professionaliseret, og de frivillige skifter i højere grad rundt mellem forskellige organisationer og sager.

De seneste år er organisationer i civilsamfundet blevet gradvist mere professionaliseret. Denne udvikling nødvendiggøres af stigende konkurrence i velfærdsmixet og øgede krav til afrapportering samt fondsansøgninger. I Sverige beskriver Johan Vamstad, lektor ved Centrum För Civilsamhällsforskning på Ersta Sköndal Bräcke Högskola, det som en nødvendig tilpasning: *“Det er en overgangsproces – at vi går mod en højere grad af professionalisering (...) det er nødvendigt, at hvis de skal passe ind i velfærdsmarkedet, så må de blive professionelle – både til at udføre selve velfærden, men også til fundraising og lignende.”*¹⁰ De fleste ledere fra civilsamfundet ser først og fremmest denne udvikling som en styrkelse af organisationerne, der gør dem mere konkurrencedygtige. Der er dog også bekymring blandt flere for, at øget professionalisering kan afmontere den fleksibilitet og folkelighed, som netop er nogle af civilsamfundets store styrker. Hvis professionaliseringen fører til øget afrapportering, kontrol og snævrere rammer, kan det også mindske de frivilliges engagement.

På tværs af Norden er der mange frivillige ildsjæle, som yder vigtige bidrag til den sociale indsats. Den høje deltagelsesgrad har tilmed vist sig at være relativt stabil over tid¹¹. Dette er positivt, da mange af organisationerne

er dybt afhængige af deres frivillige for at løfte deres opgaver med at skabe mere værdige liv for socialt udsatte. Ikke desto mindre så oplever en række ledere i civilsamfundsorganisationerne, at måden, befolkningen engagerer sig på, er under forandring. Flere organisationer fremhæver, at de frivilliges tilknytning bliver svagere, og at engagementet og deltagelsen bliver mere ad hoc-baseret. Det er bl.a. en udvikling, som Stian Slotterøy Johnsen, generalsekretær for Frivillighet Norge, har oplevet: *“Deltagelsen i befolkningen er høj, men den er under forandring. Der er tendens til at folk shopper rundt i frivilligheden og færre påtager sig langsigtede forpligtelser. Man bruger mange ressourcer på oplæring af frivillige, som forsvinder hurtigt ud af organisationen igen.”*

Den øgede professionalisering af civilsamfundsorganisationerne, og forandringen i de frivilliges engagement finder sted lige nu. Spørgsmålet er, hvordan organisationerne håndterer disse forandringer, og hvor det stiller civilsamfundet på sigt? Betyder de ændrede mønstre i frivilligheden fx, at civilsamfundet får sværere ved at bidrage til at løse de mest komplekse sociale udfordringer? Og hvordan sikrer man, at professionaliseringen understøtter fremfor undergraver den folkelige forankring?

HOVEDSPØRSMÅL

Hvordan skaber vi et civilsamfund, som under nye omstændigheder er gearet til at være virksomt og folkeligt engagerende?

¹⁰ Center for Frivilligt Socialt Arbejde. 2021. “Civilsamfundet i Norden – indsigter fra otte forskere om civilsamfundets rolle på velfærdsområdet”.

¹¹ Se bl.a. Center for Frivilligt Socialt Arbejde. 2018. “Tal om frivillighed i Danmark”, Frivilligrapport 2016-2018; Strømsnaes, Shov Henriksen & Svedberg. 2019. “Civic Engagement in Scandinavia. Volunteering, Informal Help and Giving in Denmark, Sweden and Norway”.

DET NORDISKE – Et uforløst potentiale for nordisk samarbejde

Et samarbejde baseret på civilsamfundets ønsker

Der er enighed om, at der er et uforløst potentiale ved mere nordisk civilsamfundssamarbejde – men det kræver, at samarbejdet baseres på civilsamfundets behov.

Allerede i dag har en del civilsamfundsorganisationer samarbejde på tværs af Norden, som skaber værdi for dem. Der findes ikke et fuldt overblik over samarbejdet mellem de civilsamfundsorganisationer, der beskæftiger sig med socialt udsatte voksne og unge – men blandt deltagerne i rundbordssamtalerne har godt syv ud af ti erfaring med tværnordisk samarbejde. Erfaringerne er meget forskellige og består af alt fra et løst samarbejde mellem organisationer, der minder om hinanden, over formaliseret samarbejde mellem søsterorganisationer til deltagelse i større netværk og topmøder typisk centreret omkring en specifik social problemstilling. Flere organisationer beskriver derudover, at de har medvirket i tværnordiske forskningsprojekter.

Det er positivt, at der allerede findes tværnordisk samarbejde, som gavner civilsamfundsorganisationerne og bidrager til udvikling og videndeling. Samtidig tyder meget dog på, at der er efterspørgsel efter mere samarbejde. Árni Páll Árnason, påpeger i sin gennemlysning af socialområdet, at det *“er helt uomgængeligt at se nærmere på, hvordan det nordiske samarbejde på socialområdet kan styrkes – både for at værne om den nordiske velfærdsmodel og forny den og på den måde bidrage til at sikre den sociale tryghed for borgerne i Norden”*¹². En konklusion, der får opbakning blandt næsten alle topledere i civilsamfundet, hvor det bl.a. fremhæves, at mere fællesnordisk dialog, videndeling, inspiration og fælles fortalerindsatser kan styrke civilsamfundets bidrag til at skabe mere værdige liv for udsatte voksne og unge.

Lederne i civilsamfundet er ligeledes enige med Árni Páll Árnason i, at et styrket samarbejde skal være efterspørgselsorienteret og altså indrettes med udgangspunkt i civilsamfundets behov og ønsker, da det på den måde skaber mest værdi.

Adspurgt om ønskerne til et styrket nordisk civilsamfundssamarbejde står tre behov tydeligt frem blandt lederne i civilsamfundet. For det første et ønske om mere inspiration og videndeling med andre organisationer, der beskæftiger sig med samme område. For det andet et ønske om fællesnordisk forskning eller evaluering med henblik på at dokumentere og sprede virksomme indsatser. Dette ønske er særlig tydeligt i de mindre lande og områder, hvor omstændighederne besværliggør den slags undersøgelser, fx grundet en lille population. For det tredje et ønske om at etablere et bredere civilsamfundssamarbejde, hvor man kan diskutere emner, som går på tværs af fokusområder, og give mulighed for at et samlet nordisk civilsamfund kan tale med én stemme, fx omkring rammer og fællesnordiske politiske prioriteringer.

Potentialet er tilsyneladende til stede, og vi ved endda noget om, hvilke ønsker civilsamfundet har til det nordiske civilsamfundssamarbejde. Det store spørgsmål er derfor, hvordan vi forløser potentialet og omsætter civilsamfundets ønsker til konkrete fora for samarbejde? Og hvilke aktører kan og skal bidrage til at forløse potentialet og styrke det tværnordiske civilsamfundssamarbejde?

HOVEDSPØRGSMÅL

Hvordan skaber vi et tværnordisk civilsamfund, der er mere videndelende og lærende?

¹² Árni Páll Árnason. 2018. “Viden som virker i praksis: Styrket nordisk samarbejde på socialområdet”.

MINI-CASE

Nyt nordisk netværk for civilsamfund

For at styrke civilsamfundets stemme og engagement i det nordiske samarbejde har Nordisk Ministerråd lanceret et civilsamfundsnetværk med 40 medlemmer, der kommer fra en række forskellige civilsamfundsorganisationer på tværs af Norden¹³. Netværket skal over den kommende tid finde frem til, hvilken rolle de ønsker at spille, men ifølge Joel Ahlgren, der er koordinator for civilsamfundsnetværket og programchef for hållbara städer i Tankesmedjan Global Utmaning, så er ambitionen, at *“Netværket skal være en uafhængig sammenslutning, som gransker, inspirerer og udfordrer ministerrådets arbejde.”* Joel uddyber, at civilsamfundet generelt og netværket specifikt er en del af svaret på de udfordringer, som vi står med i Norden: *“Historisk har civilsamfundet været centralt i udviklingen af vores demokrati, borgernes dannelse og det nordiske samarbejde. I dag, hvor Norden står over for en række nye udfordringer, så er det klart at civilsamfundet fortsat har en central rolle at spille - og netværket udgør en unik mulighed for, at det kan ske på et nordisk niveau.”*

¹³ Nordisk Ministerråd. 2021. “Nordisk civilsamfundsnetværk skal understøtte udviklingen af Norden som en bæredygtig og integreret region”. Norden.org.

Sådan har vi gjort

De fem udfordringer og potentialer er identificeret ved at foretage en tværlæsning og indholdskodning af de diskussioner, som fandt sted til topmødets rundbordssamtaler. Her deltog i alt 115 topledere fra civilsamfundet. Langt hovedparten af deltagerne kom fra organisationer, der beskæftiger sig med socialt udsatte voksne eller unge på tærsklen til voksenlivet. Det betyder også, at debatoplæggets indhold, først og fremmest, gælder for netop de dele af civilsamfundet.

Der blev i alt afholdt otte lande- og område-specifikke rundbordssamtaler med deltagere fra hhv. Norge, Danmark, Færøerne, Grønland, Finland, Sverige, Åland og Island. Rundbordssamtalerne blev afviklet digitalt i løbet af maj og juni 2021.

For at udfolde og underbygge civilsamfundets udfordringer og potentialer har vi, udover rund-

bordssamtalerne, også inddraget topmødets vidensgrundlag, Árni Páll Árnasons gennemlysning af socialområdet og foretaget 11 opfølgende interviews med ledere i civilsamfundet¹⁴.

Optagelser af rundbordssamtalerne kan findes på topmødets hjemmeside¹⁵. En deltagerliste for rundbordssamtalerne kan rekvireres ved at skrive til Magnus Korning Andersen, projektleder på Nordisk Topmøde for Civilsamfund, på mka@mm.dk.

Debatoplægget er udarbejdet af Tænk tanken Mandag Morgen indenfor rammerne af partnerskabet bag Nordisk Topmøde for Civilsamfund 2021, og med sparring fra Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Nordisk Topmøde for Civilsamfund 2021 og dette debatoplæg er blevet til på baggrund af en bevilling fra Nordisk Ministerråd.

¹⁴ Center for Frivilligt Socialt Arbejde. 2021. “Civilsamfundet i Norden – indsigter fra otte forskere om civilsamfundets rolle på velferdsområdet”; Árni Páll Árnason. 2018. “Viden som virker i praksis: Styrket nordisk samarbejde på socialområdet”.

¹⁵ Optagelserne kan tilgås her: <https://www.mm.dk/arena/nordisktopmoede/materialer.aspx>.